

WYROK

I. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

na skutek odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 października 2012 roku nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla punkty I.1., II.1., III.1., III.2., III.5. decyzji;
2. w pozostałej części oddala odwołanie;
3. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu połowy opłaty od odwołania;
4. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego.

SSO Bogdan Gierzyński

XVII AmA 29/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2012 r., nr (...), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy - po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. polegające na:

1. zamieszczeniu w Regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) oraz w załącznikach do regulaminu przy zawarciu umowy z konsumentem za pomocą środków porozumiewania się na odległość - postanowień o treści:

A. „(...) nie odpowiada za zapewnienie możliwości umówienia się z Kurierem na konkretną godzinę, ani nie ponosi odpowiedzialności za wydłużony czas dostawy, za który odpowiada Kurier.” (§8 ust. 2 Regulaminu);

B. „Klient w przypadku stwierdzenia, że: (...)

4) towar jest uszkodzony zobowiązany jest odmówić odbioru przesyłki, spisać protokół w obecności Kuriera i jak najszybciej skontaktować się z (...) za pośrednictwem serwisu, pod rygorem uznania, że towar został dostarczony Klientowi w stanie zgodnym z umową." (§8 ust. 4 pkt 4 Regulaminu);

C. „Sprawdzenie stanu przesyłki przy odbiorze oraz sporządzenie protokołu odbioru spisanego w obecności kuriera lub listonosza jest podstawą do uznania reklamacji co do niezgodności towaru z Umową" (§8 ust. 6 Regulaminu);

D. „Reklamujący upoważnia (...) - po upływie 6 miesięcy, licząc od dnia doręczenia pierwszego powiadomienia o możliwości odbioru towaru, nie wcześniej jednak niż po upływie terminów zakreślonych w ww. wezwaniach, do przyjęcia, iż Reklamujący z własnej woli wyzbył się własności towaru poprzez jego porzucenie w rozumieniu art. 180 KC."

które są postanowieniami umowy wpisanymi - na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego - do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie jej stosowania.

2. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez:

A. niezamieszczenie w regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) warunków świadczeń usług elektronicznych, tj. wymagań technicznych niezbędnych do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca - wbrew dyspozycji art. 8 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, póź. 1204 ze zm.);

B. zamieszczenie w Regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) - przy zawarciu umowy z konsumentem za pomocą środków porozumiewania się na odległość - postanowienia o treści:

„Jednocześnie ze złożeniem oświadczenia konsument zobowiązany jest do zwrotu towaru (...)” (§9 ust. 1 pkt 1 Regulaminu)

wbrew dyspozycji przepisu art. 7 ust. 3 w zw. z art. 7 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, póź. 271 zezm.),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie jej stosowania.

3. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez zamieszczenie w Regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) - przy zawarciu umowy z konsumentem za pomocą środków porozumiewania się na odległość - postanowienia o treści:

„Różnice w wyglądzie towarów wynikające z ustawień sprzętu komputerowego (np. kolor towaru, proporcja towaru, itp.) nie stanowią podstawy do reklamacji zakupionego towaru" (§1 ust. 7 pkt 3 Regulaminu),

które może wprowadzać konsumentów w błąd co do przysługujących im praw z mocy ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej i zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, póź. 1176 ze zm.) w zakresie możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową, które to działanie wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, póź. 1206),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy - po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. polegające na:

1. zamieszczeniu w Regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) oraz w załącznikach do regulaminu przy zawarciu umowy z konsumentem za pomocą środków porozumiewania się na odległość postanowienia o treści:

„Spory powstające przy wykonywaniu umowy kupna-sprzedaży rozstrzygane będą przez Sąd powszechny właściwy dla siedziby (...)”

(§12 ust. 4 Regulaminu);

które to jest postanowieniem umowy wpisanym - na podstawie art. 479 Kodeksu postępowania cywilnego - do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 października 2011 r.

2. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez zamieszczenie na paragonach fiskalnych wydawanych konsumentom po dokonaniu zakupów w wyspecjalizowanych sklepach stacjonarnych przedsiębiorcy informacji o następującej treści:

„**PODSTAWĄ PRZYJĘCIA REKLAMACJI JEST PARAGON Dz. USTAW NR 141 Z DN. 5 WRZEŚNIA 2002 ZAPŁACONO KARTĄ BĄDŹ GOTÓWKĄ**”,

która wprowadza konsumentów w błąd co do przysługujących im uprawnień, w zakresie możliwości składania przez nich reklamacji na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej i zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, póź. 1176 ze zm.) w przypadku niezgodności towaru z umową, które to działanie wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 3 w związku z art 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, póź. 1206);

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 22 grudnia 2011 r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy po przeprowadzeniu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

nałożył na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. karę pieniężną w wysokości:

1. 150.823 zł, płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.1.A – I.1.C sentencji decyzji,

2. 150.823 zł, płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.1.D. sentencji decyzji,

3. 226.235 zł, płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji,

4. 188.529 zł, płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 22 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.3 sentencji decyzji,
5. 28.279 zł, płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.1 sentencji decyzji,
6. 230.948 zł płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.2 sentencji decyzji.

Przedmiotową decyzję zaskarżył powód – (...) sp. z o.o. z siedzibą w S..

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. Naruszenie przepisów art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 42 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, oraz art. 7 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez błędne przyjęcie, iż zachowania określone w: punkcie I.1 litera A Decyzji, punkcie I.1 litera B Decyzji, punkcie I.1 litera C Decyzji, punkcie I.1 litera D Decyzji stanowią naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, podczas gdy wymierzanie sankcji de facto karnej może następować wyłącznie za czyny w pełni odpowiadające znamionom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i niedopuszczalna jest jakakolwiek wykładnia rozszerzająca.
2. Naruszenie przepisów art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędne przyjęcie, iż zachowania określone w punkcie I.2 litera A Decyzji, punkcie I.3 Decyzji stanowiły naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.
3. Naruszenie przepisu art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 6 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 31 ust. 3 w zw. z art. 3 Konstytucji RP poprzez niezastosowanie zasady proporcjonalności w wymierzaniu kary w punktach III.1, III.3, III.4 i III.5 Decyzji polegające na przyjęciu za podstawę wymiaru kary całkowitego przychodu powoda podczas gdy przychody powoda z rynku sprzedaży internetowej, na którym Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził stosowanie rzekomych zakazanych praktyk, wymienionych w punktach I.1.A, I.1.B, I.1.C, I.2, I.3, II.1 Decyzji, były znikome i wynosiły (tajemnica przedsiębiorstwa) ogólnego przychodu przedsiębiorcy w 2011 r.
4. Naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 6 i 8 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 2 Konstytucji RP poprzez niezastosowanie zasady proporcjonalności w wymierzaniu kary w punkcie III.6, poprzez wymierzenie najwyższej kary w Decyzji mimo stwierdzenia zaniechania praktyki, jeszcze przed wszczęciem postępowania administracyjnego;
5. Naruszenie przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędne przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie występowały przesłanki do wydania decyzji zobowiązującej przewidzianej w tym przepisie.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wniósł o:

1. Zmianę Decyzji w całości – w oparciu o zarzuty wskazane w pkt. A i B i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy w ten sposób:
 - a) Cała dotychczasowa treść punktu I (I.1.A, I.1.B, I.1.C, I.1.D, I.2.A, I.2.B, I.3) Decyzji zostanie w całości usunięta i zastąpiona przywołaniem stawianych powodowi zarzutów i stwierdzeniem, iż opisane zachowania nie stanowią praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
 - b) Uchylone zostaną pkt III.1, III.2, III.3 i III.4 Decyzji;

c) Punkt III.5 zostanie zmieniony w ten sposób, że dotychczasowa treść zostanie usunięta i zastąpiona stwierdzeniem, iż w zakresie zarzutu opisanego w pkt. II.1 Decyzji odstępuje się od wymierzenia kary pieniężnej;

d) Punkt III.6 zostanie zmieniony w ten sposób, że dotychczasowa treść zostanie usunięta i zastąpiona stwierdzeniem, iż w zakresie zarzutu opisanego w pkt. II.2 Decyzji odstępuje się od wymierzenia kary pieniężnej.

Na wypadek nieuwzględnienia wniosku zawartego w punkcie 1 powód wniósł ewentualnie o:

2. Zmianę decyzji w części – w oparciu o zarzuty wskazane pkt. C i D powyżej i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy zmieniającego punkty III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6 Decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kar, albo poprzez istotne obniżenie kar przewidzianych w punktach III.1, III.3, III.4 i III.5 Decyzji przyjmując za podstawę wymiaru kary wyłącznie przychód przedsiębiorcy ze sprzedaży internetowej, w wysokości (tajemnica przedsiębiorstwa) ogólnego przychodu za 2011 r. oraz odstąpienie od wymierzenia kar przewidzianych w pkt. III.2 i III.6 albo ich znaczące obniżenie

W razie uwzględnienia przez Sąd zarzutu zawartego w punkcie 5 zarzutów powód wniósł ewentualnie o:

3. Zmianę Decyzji w całości poprzez nałożenie na spółkę obowiązku wykonania zobowiązań na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w sposób zgodny z wnioskiem powoda z dnia 19 marca 2012 r. znajdującym się w aktach administracyjnych oraz nie wymierzanie kar pieniężnych.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w tym opłat skarbowych od pełnomocnictw.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. z siedzibą w S. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie produkcji wyrobów jubilerskich i podobnych, produkcji zegarków i zegarów, sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet. Spółka sprzedaje również produkty jubilerskie przez Internet za pośrednictwem strony internetowej (...) Zasady dokonywania zakupów przez konsumentów uregulowane są w „Regulaminie korzystania ze sklepu internetowego”. Wzorzec ten stosowany jest przez powoda od czerwca 2009 r. Zawierał on m.in. następujące klauzule:

- „Różnice w wyglądzie towarów wynikające z ustawień sprzętu komputerowego (np. kolor towaru, proporcja towaru, itp.) nie stanowią podstawy do reklamacji zakupionego towaru" (§1 ust. 7 pkt 3 Regulaminu),

- „(...) nie odpowiada za zapewnienie możliwości umówienia się z Kurierem na konkretną godzinę, ani nie ponosi odpowiedzialności za wydłużony czas dostawy, za który odpowiada Kurier." (§8 ust. 2 Regulaminu);

- „Klient w przypadku stwierdzenia, że: (...)

4) towar jest uszkodzony zobowiązany jest odmówić odbioru przesyłki, spisać protokół w obecności Kuriera i jak najszybciej skontaktować się z (...) za pośrednictwem serwisu, pod rygorem uznania, że towar został dostarczony Klientowi w stanie zgodnym z umową." (§8 ust. 4 pkt 4 Regulaminu);

- „Sprawdzenie stanu przesyłki przy odbiorze oraz sporządzenie protokołu odbioru spisane w obecności kuriera lub listonosza jest podstawą do uznania reklamacji co do niezgodności towaru z Umową" (§8 ust. 6 Regulaminu);

- „Jednocześnie ze złożeniem oświadczenia konsument zobowiązany jest do zwrotu towaru (...)” (§9 ust. 1 pkt 1 Regulaminu);

- „Spory powstające przy wykonywaniu umowy kupna-sprzedaży rozstrzygane będą przez Sąd powszechny właściwy dla siedziby (...)”

(§12 ust. 4 Regulaminu);

Ostatnia z ww. klauzul przestała być stosowana przez powoda w październiku 2011 roku.

Załącznikiem do ww. regulaminu jest wzorzec „Zgłoszenie reklamacyjne”. Druk ten obowiązuje zarówno w przypadku złożenia reklamacji na odległość, jak również przy zgłoszeniu przez konsumentów roszczeń związanych z doprowadzeniem do stanu zgodności z umową w sklepach stacjonarnych. W druku tym znajdował się zapis o treści: „Reklamujący upoważnia (...) - po upływie 6 miesięcy, licząc od dnia doręczenia pierwszego powiadomienia o możliwości odbioru towaru, nie wcześniej jednak niż po upływie terminów określonych w ww. wezwaniach, do przyjęcia, iż Reklamujący z własnej woli wyzbył się własności towaru poprzez jego porzucenie w rozumieniu art. 180 KC.” (Informacja w „Zgłoszeniu reklamacyjnym”, stanowiącym załącznik nr 5 do „Regulaminu korzystania ze sklepu internetowego”).

W prowadzonych przez powoda sklepach stacjonarnych wykorzystywane były paragony fiskalne, na których pracownicy umieszczali informację o treści: „**PODSTAWĄ PRZYJĘCIA REKLAMACJI JEST PARAGON Dz. USTAW NR 141 Z DN. 5 WRZEŚNIA 2002 ZAPŁACONO KARTĄ BĄDŹ GOTÓWKĄ**”. Zapis ten umieszczony był na paragonach fiskalnych w lipcu oraz w sierpniu 2011 r. Praktyka ta zaniechana została z dniem 22 grudnia 2011 r.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w S. nie zamieścił w regulaminie korzystania ze sklepu internetowego na stronie (...) warunków świadczeń usług elektronicznych, tj. wymagań technicznych niezbędnych do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca.

Powyższy stan faktyczny jest pomiędzy stronami bezsporny. Na podstawie posiadanych dokumentów nie budzi on wątpliwości Sądu. W związku z powyższym stan faktyczny w przedmiotowej sprawie został ustalony jak wyżej.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części.

Zasadny jest zarzut naruszenia art.24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sąd Okręgowy podziela stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w Wyroku z dnia 12 lutego 2014 r. sygn. III SK 18/13, że w odniesieniu do art. 24 ust. 1 uokik zdecydowanie przeważa w praktyce (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2012 r., III SK 25/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 grudnia 2012 r., VI ACa 861/12; wyroki SOKiK z 15 lipca 2010 r., XVII Ama 28/09; z 23 sierpnia 2010 r., XVII AmA 86/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 24 maja 2012 r., XVII Ama 31/11; z 14 stycznia 2013 r., XVII Ama 85/11; z 24 kwietnia 2013 r., XVII Ama 63/10) i piśmiennictwie pogląd, zgodnie z którym do stwierdzenia, że dane zachowanie przedsiębiorcy jest bezprawne, niezbędne jest sięgnięcie do innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. przepisów prawa nakładających na przedsiębiorcę określony obowiązek (nakaz / zakaz) w obrocie konsumenckim (A. Wędrychowska-Karpińska, A. Wiercińska-Krużewska [w:] Stawicki, Stawicki, Ustawa, s. 539).

Z wcześniejszego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tzw. rozszerzonej prawomocności wpisu postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone u (wyroki Sądu Najwyższego z 20 września 2013 r., II CSK 708/12; z 23 października 2013 r., IV CSK 142/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2011 r., I CSK 676/10; uchwały Sądu Najwyższego z 7 października 2008 r., III CZP 80/08, OSNC 2009 nr 9, poz. 118; z 13 stycznia 2011 r., III CZP 119/10, OSNC 2011 nr 9, poz. 95) wynika zaś, że zachowaniu

polegającemu na stosowaniu przez innego przedsiębiorcę postanowień wzorca umowy wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik z 2007 r., nie można przypisać bezprawności. Nie jest to bowiem zachowanie sprzeczne z ukształtowanymi w k.p.c. zasadami funkcjonowania rejestru i skutkami wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za postanowienie niedozwolone w ramach tzw. abstrakcyjnej kontroli wzorców umów. Dlatego w piśmiennictwie już wcześniej wskazywano, że art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy znajduje zastosowanie 16 wyłącznie do przedsiębiorcy, który nie stosuje się do orzeczonego zakazu wykorzystywania niedozwolonych postanowień umowy (w szczególności zob. M. Rejdak, Postępowanie w sprawie uznania za niedozwolone postanowień wzorca umowy. Komentarz, Warszawa 2009, s. 133 i 138; R. Trzaskowski, Przesłanki i skutki uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479³⁶- 479⁴⁵ k.p.c.) [w:] red. E. Holewińska-Łapińska, Prawo w działaniu. 6. Sprawy cywilne, Warszawa 2008, s. 238).

W dalszej kolejności należy stwierdzić, że w argumentacji zawartej w uzasadnieniu uchwały III SZP 3/06 odwołano się w szerokim zakresie do potrzeby zapewnienia efektywności dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE 1993 L 95, wydanie specjalne polskie Dz.U.UE-sp.15-2-288, dalej jako dyrektywa 93/13).

Ze względów wynikających z zasad unijnego prawa intertemporalnego dotyczących przystępujących do Unii Europejskiej nowych państw członkowskich, Sąd Najwyższy nie mógł w tej sprawie wystąpić z odpowiednim pytaniem prejudycjalnym. W dacie podejmowania uchwały III SZP 3/06 nie było zaś orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako TSUE) dotyczącego bezpośrednio kwestii efektywnej realizacji w porządku krajowym wymogów wynikających z art. 7 dyrektywy 93/13.

Sytuacja w tym zakresie zmieniła się z chwilą wydania przez TSUE wyroku z 26 kwietnia 2012 r. w sprawie C-472/10 (...), w którym Trybunał wypowiedział się w przedmiocie wykładni art. 7 dyrektywy 93/13. Z uzasadnienia tego wyroku wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE, skuteczna realizacja celu zakładanego przez art. 7 dyrektywy 93/13 „wymaga [...] by postanowienia umowne ujęte we wzorcu umowy konsumenckiej uznane za nieuczciwe wskutek powództwa o zaniechanie naruszeń wytoczonego przeciwko zainteresowanemu przedsiębiorcy [...] nie wiązały ani tych konsumentów, którzy byli stronami postępowania o zaniechanie naruszeń, ani też tych konsumentów, którzy zawarli z tym przedsiębiorcą umowę, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy” (pkt 38). W dalszej kolejności TSUE stwierdził, że „zastosowanie [...] sankcji nieważności nieuczciwego postanowienia umownego, skutecznej względem wszystkich konsumentów, którzy zawarli umowę konsumencką, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy, zapewnia, że konsumenci ci nie będą związani omawianym postanowieniem” (pkt 40). Z przywołanego orzeczenia wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE taka interpretacja art. 479⁽⁴³⁾ k.p.c., jaką przyjęto w powołanym powyżej orzecznictwie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, odpowiada wymogom wynikającym z art. 7 dyrektywy 93/13 i nie ma potrzeby odwoływania się do zasady efektywności prawa unijnego w celu poszerzenia zakresu skutków wpisu postanowienia do rejestru niedozwolonych postanowień.

Ze sprawy C-472/10 (...) zatem jednoznacznie, że sprzeczne z dyrektywą 93/13, jako jedną z dyrektyw wymienioną w załączniku I,

nie jest stosowanie postanowień wzorca wpisanego do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone przez jakiegokolwiek innego przedsiębiorcę, ale tylko przez przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru.

Mając powyższe na względzie, za zasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik, a w konsekwencji uwzględnienia tego zarzutu za zasadne należy uznać także zarzuty dotyczące zastosowania art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z tych względów Decyzje w zakresie pkt I. 1. , II. 1 oraz III 1,2 i 5 należało uchylić wobec braku podstaw do jej wydania (art.479^{31a} § 3 k.p.c.).

Nie zasługuje natomiast na uwzględnienie zarzut naruszenia art.24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędne przyjęcie, że zachowania określone w pkt 1.2 A i 1.3 Decyzji stanowiły naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Stosownie do treści art.24 ust. 1 i 2 kt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Z art.8 ust.3 pkt 2 lit a ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną wynika zaś, że usługodawca obowiązany jest określić regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną zawierający m.in. warunki świadczenia usług drogą elektroniczną, w tym wymagania techniczne niezbędne do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca. Bezsprzeczne jest, że regulamin powoda informacji takich nie zawierał. Twierdzenie, że jeżeli klient jest w stanie wejść na stronę (...) to jest w stanie dokonać zamówienia jest gołosłowne. Możliwość wejścia na stronę internetową nie oznacza, że treść wyświetlająca się na urządzeniu, którym posługuje się konsument jest pełna i odzwierciedla w pełni treści i obrazy zamieszczone na stronie. Brak powyższych informacji ma tym większe znaczenie, że w swoim regulaminie powód z różnic w wyglądzie towarów wynikających z ustawień sprzętu komputerowego usiłuje wywodzić korzystne dla siebie skutki prawne.

Sąd podziela stanowisko pozwanego, że zachowanie 1.3 Decyzji stanowiło naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, wprowadzało w błąd konsumenta co do zakresu przysługujących mu praw, co do dochodzenia roszczeń z tytułu niegodności towaru z umową. Zauważyć przy tym należy, że wobec braku informacji co do wymagań technicznych niezbędnych do współpracy z systemem teleinformatycznym konsument pozbawiony jest możliwości określenia w sposób jednoznaczny cech oferowanego towaru. Niezależnie od powyższego zważyć należało, że wizerunek przedmiotu na stronie internetowej odzwierciedla jedynie przybliżone jego cechy i kształty. Różnice wynikające z odmiennych ustawień komputera konsumenta nie przesądzają zatem o zgodności towaru z umową. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument ma małe czy duże szanse na uwzględnienie reklamacji. Nie ma także znaczenia, że konsument ma zagwarantowane 10 dniowe prawo odstąpienia od umowy, gdyż pozostaje ono bez wpływu na jego roszczenia z tytułu niegodności towaru z umową.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art.28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zważyć należało, że w myśl ust. 1 tego przepisu, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Użyte przez ustawodawcę stwierdzenie „Prezes Urzędu może” oznacza, że wydanie decyzji o której mowa art.28 należy do tzw. uznania administracyjnego. Instytucja ta stanowi quasi ugodę administracyjną, której warunkiem jest zgodna wola obydwu stron. Jest zatem kwestia wyboru Prezesa Urzędu, czy poprzestanie na uprawdopodobnieniu praktyki, wydając decyzje na podstawie art.28 (zakładając że przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom) czy też będzie prowadził postępowanie dalej wydając decyzje na podstawie art.24 lub 25 albo umarzając postępowanie (gdy nie stwierdzi stosowania praktyki). Zważyć przy tym należy, że warunkiem wydania decyzji o której mowa w art.28 jest uznanie zobowiązań przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom za wystarczające, gdyż Prezes Urzędu w ramach art.28 nie ma możliwości narzucenia stronie takich działań.

Za bezzasadny należało uznać również zarzut naruszenia art.106 ust. 1 pkt 4 w zw. art.111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art.6 i 8 oraz art. 2 Konstytucji RP.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż (...) % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, opuścił się stosowania praktyki

naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24. Zgodnie zaś z art. 111 tej ustawy, przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Z przedstawionego wyżej stanu prawnego wynika, że ustawowe granice wymiaru kar wyznacza wysokość przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie zaś przychód z działalności, której dotyczy praktyka, jednak jej wymiar musi uwzględniać w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Stopień i okoliczności naruszenia przepisów ustawy obejmują zaś m.in. skalę naruszenia prawa zarówno w odniesieniu do zakresu zbiorowych interesów konsumentów jak i skali działalności, której to dotyczy. Fakt zaniechania stosowania praktyki przed wszczęciem postępowania nie jest przesłanką wykluczającą możliwość nałożenia kary, stanowiąc równocześnie jedną z przesłanek do uwzględnienia na korzyść przedsiębiorcy przy wymiarze kary.

Kary wymierzone w pkt III. 3, 4 i 6 stanowią odpowiednio (...), (...) i (...) maksymalnego wymiaru uwzględniając współdziałanie powoda w trakcie postępowania, pozytywna jego reakcję na jego wszczęcie, a także okoliczność, że sposób dystrybucji, którego dotyczyła praktyka określona w pkt I.2 i I.3 dostarczał powodowi niewielkiej części przychodu.

Wbrew zarzutom powoda, pozwany uwzględnił fakt zaniechani stosowania praktyki określonej w pkt II. 2 jak również to, że odnosiła się ona do sposobu dystrybucji o znacząco większym udziale w przychodzie powoda. Dlatego też, w ocenie Sądu, fakt wymierzenia wyższej kary za stosowanie zaniechanej praktyki nie naruszają zasady proporcjonalności.

W pozostałej części odwołanie należało z powyższych względów oddalić wobec braku podstaw do jego uwzględnienia (art.479^{31a}§ 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz powoda połowę opłaty sądowej od odwołania i znosząc pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego (art.98 k.p.c.)

SSO Bogdan Gierzyński